

prima instanță: Curtea de apel Chișinău
Judecător: I. Cotruță

DECIZIE

13 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Iuliana Oprea

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală

Mariana Pitic

examinând cererea de recurs declarată de către Serviciul Fiscal de Stat,
în cauza civilă la cererea depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Ilnstal”
în proces de insolvabilitate privind intentarea procesului de insolvabilitate față de
debitorul Societatea cu Răspundere Limitată „Proelvimpex”,

împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 16 octombrie 2017, prin care s-
a aprobat raportul final și bilanțul de lichidare și s-a lichidat debitorul din Registrul
de stat al persoanelor juridice,

c o n s t a t ă

La 23 decembrie 2014, Societatea cu Răspundere Limitată „Ilnstal” în proces
de insolvabilitate s-a adresat în instanța de insolvabilitate cu cerere introductivă,
privind intentarea procesului de insolvabilitate față de debitorul Societatea cu
Răspundere Limitată „Proelvimpex”, invocând motivul incapacității de plată a
debitorului.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2015, s-a admis cererea introductivă. S-a constatat starea de insolabilitate a debitorului Societatea cu Răspundere Limitată „Proelvimpex” și s-a intentat procesul de insolabilitate față de Societatea cu Răspundere Limitată „Proelvimpex”. S-a desemnat în calitate de administrator al procesului de insolabilitate al debitorului Societății cu Răspundere Limitată „Proelvimpex” Topal Ștefan, deținătorul autorizației nr.147 din 19 ianuarie 2015, eliberată de Ministerul Justiției. S-a notificat creditorii cu creanțe garante și cei ce dețin un drept de separare a bunurilor să precizeze neîntârziat bunurile din masa debitoare în privința căror dețin un drept primordial, precum și temeiurile apariției acestui drept. Din momentul intentării procesului de insolabilitate s-a interzis înstrăinarea bunurilor din masa debitoare și s-a sistat orice modificare legată de statutul juridic al debitorului sau al bunurilor lor, fără învoirea expresă a administratorului insolabilității, s-a aplicat sechestrul asupra tuturor bunurilor debitorului și corespondenței comerciale, s-a înlăturat din data adoptării hotărârii, debitorul (organele de conducere) de la gestionarea patrimoniului și întreprinderii, atribuțiile de gestionare și dispoziție fiind transmise administratorului insolabilității. S-a suspendat executarea silită din bunurile Societății cu Răspundere Limitată „Proelvimpex”, s-a interzis instituțiilor financiare în care debitorul are deschise conturi, de a dispune de mijloace existente în conturile debitorului, fără un ordin al administratorului insolabilității. S-a obligat organele de conducere ale debitorului Societății cu Răspundere Limitată „Proelvimpex” să transmită administratorului insolabilității gestiunea societății pe bază de inventar și de bilanț, să transmită patrimoniul ce aparține masei debitoare, împreună cu registrele, cu actele (inclusiv de constituire, contabile, financiare, corespondența ce ține de activitatea comercială) și cu ștampilele acesteia. S-a anulat sechestrul aplicat pe patrimoniul Societății cu Răspundere Limitată „Proelvimpex”, precum și măsurile de asigurare sau de limitare a societății debitoare sau a administratorului insolabilității în dreptul de administrare și de valorificare a masei debitoare aplicate de alte instanțe de judecată sau de organele abilitate în acest sens (f.d. 65-73, vol. III).

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2017, s-a respins cererea lichidatorului Societății cu Răspundere Limitată „Proelvimpex”, Topal Ștefan, privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere debitorului, ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 12 aprilie 2017, s-a admis recursul declarat de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Proelvimpex”, Topal Ștefan, s-a casat hotărârea Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2017 și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial cererea de atragere la răspundere subsidiară a administratorului și fondatorului a Societății cu Răspundere Limitată

„Proelvimpex”, Șavga Elvira. S-a atras la răspundere subsidiară administratorul și fondatorul Societății cu Răspundere Limitată „Proelvimpex”, Șavga Elvira. S-a încasat din contul Elvirei Șavga în beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Proelvimpex”, în proces de lichidare suma de 9 108 376,34 lei. S-a aplicat sechestrul pe bunurile și mijloacele bănești, inclusiv pe cele care se aflau la alte persoane, proprietate ale Elvirei Șavga, în sumă de 9 108 376,34 lei.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 16 octombrie 2017, s-a aprobat raportul final și bilanțul de lichidare al debitorului Societatea cu Răspundere Limitată „Proelvimpex” și s-a lichidat debitorul Societatea cu Răspundere Limitată „Proelvimpex” din Registrul de stat al persoanelor juridice (f.d. 96-99, Vol. IV).

La 3 noiembrie 2017, Serviciul Fiscal de Stat a depus recurs împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 16 octombrie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii contestate, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată.

Potrivit art. 356 Cod de Procedură Civilă, cererea de declarare a insolvabilității se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvabilității.

În conformitate cu art. 429 alin. (1) Cod de Procedură Civilă, pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel în procedura de insolvabilitate.

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, procesul de insolvabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Conform art. 8 alin. (1) din aceeași lege, hotărârile și încheierile instanței de insolvabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Prin prisma acestor prevederi legale, la caz Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat la 3 noiembrie 2017 în termen, deoarece conform notificării se confirmă faptul că hotărârea Curții de Apel Chișinău din 16 octombrie 2017 a fost recepționată de recurent la 27 octombrie 2017 (f.d. 108, vol. IV).

Verificând hotărârea contestată în raport cu criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, de a casa hotărârea instanței de insolvabilitate, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de insolvabilitate în alt complet de judecată, din considerentele de urmează.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul,

este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum rezultă din suportul probatoriu prezent la materialele pricinii, la 24 decembrie 2014, Societatea cu Răspundere Limitată „Ilnstal” în proces de insolabilitate s-a adresat în instanța de insolabilitate cu cerere introductivă, privind intentarea procesului de insolabilitate față de debitorul Societatea cu Răspundere Limitată „Proelvimpex”, invocând motivul incapacității de plată a debitorului.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2015, s-a admis cererea introductivă. S-a constatat starea de insolabilitate a debitorului Societatea cu Răspundere Limitată „Proelvimpex” și s-a intentat procesul de insolabilitate față de Societatea cu Răspundere Limitată „Proelvimpex”.

La 19 septembrie 2017, lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Proelvimpex” Topal Ștefan a emis aviz privind convocarea adunării creditorilor Societății cu Răspundere Limitată „Proelvimpex” în procedura falimentului pentru 28 septembrie 2017 cu următoare ordine de zi: examinarea și votarea raportului lichidatorului, aprobarea raportului final și aprobarea bilanțului de lichidare (f.d. 79 vol. IV).

Potrivit procesului-verbal al ședinței creditorilor Societății cu Răspundere Limitată „Proelvimpex” din 28 septembrie 2017, la adunarea creditorilor sau prezentat doar reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat, Rusu Dumitru, și lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Proelvimpex”, Topal Ștefan (f.d. 85-86, vol. IV).

Conform buletinului de vot pentru adunarea creditorilor, reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat, Rusu Dumitru, a votat împotriva examinării și votării raportului lichidatorului, aprobării raportului final și aprobării bilanțului de lichidare (f.d. 87, vol. IV).

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 16 octombrie 2017, s-a aprobat raportul final și bilanțul de lichidare al debitorului Societatea cu Răspundere Limitată „Proelvimpex” și s-a lichidat debitorul Societatea cu Răspundere Limitată „Proelvimpex” din Registrul de stat al persoanelor juridice (f.d. 96-99, Vol. IV).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că analiza pe care instanța de judecată o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

La acest capitol, Colegiul reiterează că lichidatorul a prezentat raportul final și a solicitat încetarea procedurii simplificate a falimentului în privința Societății cu Răspundere Limitată „Proelvimpex”.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că hotărârea Curții de Apel Chișinău din 16 octombrie 2017 a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural.

În susținerea poziție enunțate, instanța de recurs consideră oportun de a reitera prevederile art. 4 din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, conform căruia participanți la procesul de insolabilitate sunt: administratorul provizoriu, administratorul insolabilității, lichidatorul, creditorii, adunarea creditorilor, comitetul creditorilor, debitorul sau, după caz, reprezentantul debitorului, alte organe și persoane stabilite în prezenta lege.

În conformitate cu art. 6 alin. (1) - (4) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, citarea participanților la proces se efectuează de către instanța de insolabilitate din oficiu. În procedurile contencioase reglementate de prezenta lege vor fi citate în calitate de părți numai persoanele ale căror drepturi sau interese sunt supuse spre soluționare instanței de insolabilitate în condiții de contradictorialitate.

În celelalte cazuri, se aplică dispozițiile din Codul de procedură civilă referitoare la procedura necontencioasă în măsura în care nu contravin unor dispoziții expres prevăzute de prezenta lege. Notificarea și înștiințarea, cu excepția cazului în care sarcina notificării și a înștiințării aparține unor alte organe care aplică procedura, precum și convocările prevăzute de prezenta lege cad în sarcina administratorului provizoriu sau administratorului insolabilității, sau a lichidatorului, după caz. Notificările și înștiințările se fac prin scrisori recomandate, iar în cazurile expres prevăzute de prezenta lege și prin publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Aceleași reglementări sunt stipulate și la art. 105 alin. (1) din Codul de Procedură Civilă, care indică că citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmînează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

Materialele dosarului atestă faptul că, la ședința de judecată din 16 octombrie 2017, a fost prezent doar lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Proelvimpex”, Topal Ștefan (f.d. 93-94, vol. IV).

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată a Curții de Apel Chișinău din 16 octombrie 2017, instanța a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa participanților absenți.

La acest capitol, instanța de recurs menționează că atât recurentul, cât și ceilalți participanți ai procesului de insolabilitate nu au fost înștiințați legal despre ședința de judecată din 16 octombrie 2017, la care a fost aprobat raportul final și bilanțul de lichidare al debitorului Societatea cu Răspundere Limitată „Proelvimpex”. Or, la

materialele cauzei, lipsesc înscrisuri care ar confirma că Serviciul Fiscal de Stat, care fiind prezent la adunarea creditorilor din 28 septembrie 2017 și votând împotriva examinării și votării raportului lichidatorului, aprobării raportului final și aprobării bilanțului de lichidare, a fost înștiințat în mod legal despre data, locul și ora examinării cauzei, deși drepturile și interesele acestuia au fost supuse soluționării prin hotărârea pronunțată.

De altfel, la materialele cauzei nu există nici o dovadă care ar demonstra că administratorul insolvenței sau instanța de judecată a întreprins toate măsurile în vederea înștiințării recurentului.

În acest context, Colegiul conchide că Serviciul Fiscal de Stat, având calitatea de creditor al debitorului, a fost privat de posibilitatea de a-și formula și argumenta poziția în ședința de judecată în raport cu cererea înaintată, fiind în imposibilitate de a-și expune punctul de vedere asupra problemelor de fapt și de drept legate de cauza în curs de examinare.

În circumstanțele enunțate și în contextul normelor de drept citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată încălcarea de către instanța de insolvență a normelor de drept procedural privind citarea și înștiințarea participanților la procesul de insolvență, ceea ce servește temei de casare a hotărârii și remitere a pricinii spre rejudecare.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, remarcă că judecarea pricinii fără citarea tuturor participanților la proces, ar putea înfrânge principiul echității procedurii civile și îngreuna în mod inacceptabil dreptul subiecților la un proces echitabil, contrar standardelor înscrise în art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Instanța de recurs notează, că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (*CEDO, hot. Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982*). Or, cum drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (*CEDO, hot. Airey vs. Irlanda din 09.10.1979*).

Colegiul remarcă că instanța de insolvență, în conformitate cu art. art. 355-356 Cod de procedură civilă, fiind investită cu judecarea pricinii în speță, pripit a ajuns la concluzia de a înceta procesul falimentului și de a radia Societatea cu Răspundere Limitată „Proelvimpex” din Registrul de stat al persoanelor juridice.

În contextul dat, instanța de recurs reține că la 4 aprilie 2017, debitorul Societatea cu Răspundere Limitată „Proelvimpex” a fost validat în calitate de creditor

în privința Societății cu Răspundere Limitată „Seltani Grup” aflat în proces de insolvență cu suma de 178 906 lei.

Prin urmare, Societatea cu Răspundere Limitată „Proelvimpex” dispune de masă de debitoare, iar încetarea procesului falimentului și radierea Societății cu Răspundere Limitată „Proelvimpex” din Registrul de stat al persoanelor juridice ar priva creditorii de a le fi stinse creanțele prin achitare.

Astfel, lichidatorul debitorului Societatea cu Răspundere Limitată „Proelvimpex” nu a prezentat înscrisuri, confirmări, ce atestă incapacitatea totală de plată a debitorului față de creditorii săi, fiind prezentat doar raportul final privind intentarea procesului de insolvență, starea financiară, mărimea și componența masei de debitoare, încetarea procedurii simplificate în privința Societății cu Răspundere Limitată „Proelvimpex”.

Iar, limitarea instanței de insolvență doar la raportul final prezentat de lichidatorul debitorului întru determinarea încetării procesului falimentului și radierea Societății cu Răspundere Limitată „Proelvimpex” din Registrul de stat al persoanelor juridice, nu poate fi calificată decât ca o examinare superficială și incompletă a circumstanțelor pricinii.

Din circumstanțele relatate supra, Colegiul constată că instanța de insolvență la judecarea cauzei în fond nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele ce au importanță pentru soluționarea pricinii.

Prin urmare, judecarea cauzei a fost efectuată în mod superficial, fără examinarea circumstanțelor, probelor, ce ar confirma sau infirma incapacitatea totală de plată a debitorului care, în final, ar duce la lichidarea acestuia, eroare ce nu poate fi corectată de către instanța de recurs, fapt ce denotă la netemeinicia hotărârii adoptate în speță.

Conform jurisprudenței CEDO, instanțele de judecată sînt obligate de a motiva hotărârile sale. În special, decizia trebuie să conțină circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei referitor la admiterea sau respingerea acțiunii, alte chestiuni ce au fost soluționate în cadrul judecării pricinii, legea materială și procedurală aplicată în cadrul judecării pricinii.

În cursul examinării litigiului, instanța de insolvență urmează a da apreciere și altor circumstanțe ale pricinii, în partea ce ține de fondul cauzei, în măsura în care ele sunt confirmate prin probe și relevante, pertinente soluționării corecte a litigiului.

La rejudecarea pricinii, instanța de insolvență urmează să ia în considerare cele menționate supra, să creeze condiții obiective pentru realizare și exercitare drepturilor procedurale și în dependență de probele pertinente administrate, rejudecînd pricina, să emită o hotărîre întemeiată și legală.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme

de Justiție conchide că lacunele indicate mai sus, nu pot fi corectate la judecarea recursului, fapt pentru care recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 16 octombrie 2017, urmează a fi admis, cu casarea hotărârii instanței de insolabilitate și remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, cu respectarea principiilor ce guvernează litigiul în cauză.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat.

Se casează hotărârea Curții de Apel Chișinău din 16 octombrie 2017, în cauza civilă la cererea depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Ilnstal” în proces de insolabilitate privind intentarea procesului de insolabilitate față de debitorul Societatea cu Răspundere Limitată “Proelvimpex” cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Iuliana Oprea

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală

Mariana Pitic